

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

23 oktober 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Dirk Van Mechelen c.s. –

**houdende wijziging van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie,
gecoördineerd op 25 januari 1995**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het voorstel van decreet dat wij hierbij indienen, heeft tot doel het beleid inzake private radio's te actualiseren. Sedert de zeventiger jaren kennen wij in ons land vrije radio's die, na chaotische beginjaren, bewezen hebben in het medialandschap een plaats te hebben en te voldoen aan een luisterbehoefte die leeft bij de bevolking.

Het decreet van 6 mei 1982 had de bedoeling de vrije radio's te legaliseren. Dit decreet was echter een compromis tussen de voorstanders van echte vrije radio en diegenen die het project lokale radio voorstonden. Aldus ontstond een situatie waarin beide soorten private radio's hun legitimiteit zochten in bedoeld decreet en dat, door de jaren 80 heen, meer gesproken werd over zendbereik en de daarmee samenhangende organisatie (bv. netvorming), dan over programma's.

Het decreet van 1982 werd dan vervangen door het decreet van 7 november 1990 dat tot op heden de decretale vertaling is van het beleid van deze meerderheid inzake private radio's. Dit decreet opteert de duidelijk voor kleinschalige lokale radio's en wilde afrekenen met de zgn. "commerciële" initiatieven. Dat dit soort initiatieven gegroeid waren uit een normale en spontane behoefte in het medialandschap, was voor de indieners van bedoeld decreet blijkbaar niet van belang.

In feite zijn er drie soorten private radio's :

- lokale initiatieven met als verzorgingsgebied een lokale gemeenschap (wijk, gemeente, aangrenzende gemeenten) en een programma die daarop afgestemd is ;
- regionale initiatieven die als ambitie hebben een volwaardige radioprogrammatie te brengen binnen een voldoende groot gebied (van agglomeratie tot provincie) om aldus te kunnen beschikken over reclame-inkomsten die voldoende groot zijn om deze professionele opstelling waar te maken ;
- landelijke initiatieven die als ambitie hebben een privaat alternatief te zijn voor de openbare omroep.

Deze drie soorten private radio's dienen een kans te krijgen tot ontplooiing, vanuit de visie dat het goed is de burgers een zo groot mogelijk aanbod

inzake audiovisuele initiatieven te verzekeren. Voorliggend voorstel is een aanzet daartoe.

Dit voorstel neemt dus de beperkingen weg die de huidige regelgeving oplegt aan de meer grootschalige initiatieven inzake private radio. Aldus komen we ook tegemoet aan de kritiek die "Europa" op de Vlaamse regelgeving heeft en ondervangen we bestaande klachten en eventuele veroordelingen.

Aan de andere kant raakt dit voorstel niet aan de bestaande mogelijkheden, zowel voor de openbare omroep als voor de kleinschalige initiatieven.

Dit kan door normaal gebruik te maken van de technische mogelijkheden, naar de toekomst toe, en ook door deze mogelijkheden niet te hypothetiseren door inhoudelijke en bureaucratische imperatieven. De rapporten opgesteld door Alcatel en de administratie Media, op verzoek van de Media-minister en de hoorzittingen met onder meer Broadcast Partners in de Mediacommissie van het Vlaams Parlement, hebben inderdaad aangetoond dat er voldoende frequentiemogelijkheden zijn voor de hierboven genoemde initiatieven. Ruw geschat zal er een frequentieplan dienen opgesteld door de Vlaamse regering waar de openbare omroep zijn huidige FM-frequenties behoudt (eventueel met een mindere maar door alle specialisten voldoende geachte beschermingsafstand in kHz), de lokale private radio's worden ondergebracht in de band 104,9 tot 107,9 MHz en de regionale private radio's in de band 102,2 tot 104,8 MHz. Indien tegen het einde van deze eeuw, dus binnen enkele jaren, de technologie inzake T-DAB in praktijk zal komen, ontstaan vele mogelijkheden die dan in eerste instantie benut moeten worden om landelijke private radio's mogelijk te maken alsmede om de openbare omroep ook via T-DAB te laten uitzenden.

Vereiste is echter wel dat de Vlaamse regering, bij de opmaak van het frequentieplan, alle technische mogelijkheden benut zoals bij de toelichting van artikel 8 wordt aangegeven. Van belang is ook dat het begrip "verzorgingsgebied" een nieuwe dimensie krijgt in de zin dat dergelijk verzorgingsgebied bepaald kan worden door de overheid bij de oproep tot erkenning of aanbesteding, en niet alleen nog afhangt van het inzicht van de aanvrager. De erkenning en zendvergunning zal met dit decreet nadrukkelijk worden gekoppeld aan een welomlijnd verzorgingsgebied.

De bestaande technische rapporten en de verklaringen van specialisten terzake leren ons dat, in toepassing van deze bepalingen, minstens 300 loka-

le radio's kunnen voorzien blijven in de band 104,9 tot 107,9 MHz, dat er minstens 11 regionale radio's kunnen voorzien worden in de band 102,2 tot 104,8 MHz en dat later meerdere landelijke radio's kunnen erkend worden, die dan gebruik maken van T-DAB. Dit alles zonder aan de bestaande mogelijkheden van de openbare omroep te raken.

Via dit voorstel wordt opnieuw de zgn. gescheiden financiering ingevoerd. Verwezen wordt naar voorstellen inzake de openbare omroep waarin dit principe gesteld wordt, zoals trouwens door een grote meerderheid van het Vlaams Parlement aanvaard t.g.v. de bespreking van de Beleidsbrief Media. Het spreekt echter vanzelf dat, indien het monopolie inzake radioreclame aan de VRT wordt ontnomen, een oplossing gezocht moet worden voor de financiering van de openbare omroep. Daarom wordt de totale uitvoering van dit principe eerst voorzien binnen drie jaar.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Artikel 1 spreekt voor zich.

Artikel 2

In artikel 2 van de gecoördineerde decreten worden de definities van 16° en 18° geschrapt.

Artikel 3

Geopteerd wordt voor het duidelijk begrip "private" radio.

Artikel 4

Dit artikel omschrijft de drie soorten private radio's die volgens de indieners een kans op bestaan moeten krijgen, omdat zij voldoen aan een behoefte die bestaat binnen onze samenleving.

Artikel 5

Voorgesteld wordt dit artikel te schrappen omwille

het feit dat een normale technische invulling van een frequentieplan, niet moet gebeuren op basis van beperkende maatregelen – vnl. de 8 km regel – maar wel op basis van het omschrijven van het beoogde verzorgingsgebied van de radio en het daarop enten van de meest optimale technische invulling.

Artikel 6

De voorwaarden van erkenning worden vereenvoudigd en beperkt tot wat als noodzakelijk beschouwd wordt zonder de bijkomende overheidsbetutteling zoals in de huidige regelgeving voorzien is.

Artikel 7

Dit artikel voorziet voor de lokale initiatieven in een erkenningsprocedure zoals nu van kracht is, terwijl voor regionale en landelijke initiatieven in de methode van aanbesteding voorzien wordt. Het wordt aan de Vlaamse regering overgelaten de procedures uit te werken.

Artikel 8

Dit artikel bepaalt dat de erkenningen gebeuren op basis van een frequentieplan. Uit diverse studies blijkt dat een nieuwe planning met beter zendcomfort beslist behoort tot de mogelijkheden, zodat het huidige aantal frequenties in principe niet hoeft af te nemen. Het uiteindelijke aantal wordt bepaald met het vaststellen van de normen. Er zijn dus niet onmiddellijk technische argumenten om in het nieuwe frequentieplan het aantal lokale radio's drastisch te verlagen.

Mits het gebruik van geavanceerde planning-software kan het meest optimale frequentieplan worden uitgetekend. Hiertoe zal de FM-band worden opgesplitst in een laag vermogen en een hoger vermogen subband.

Voor de band 104.9 - 107.9 Mhz bestaat een verdrag met de buurlanden, nl. het low power agreement. Dat houdt onder meer in dat de zenders geen groter vermogen dan 100 Watt ERP uitstralen bij een gemiddelde antennehoogte van 38 m., of het vermogensequivalent daarvan. Het leeuwen-aandeel van de lokale stations kan binnen die band gepositioneerd worden.

Voor de grensgebieden met Wallonië en Frankrijk, alsmede de agglomeraties van Antwerpen en Gent en rond luchthavens, zou de band 102.4 - 104.8 Mhz kunnen dienen. Waar werkelijk nodig kunnen daar grotere vermogens dan 100 Watt worden gepland.

Met betrekking tot de nieuwe evolutie op het vlak van digitale radio blijkt dat dit een uitermate belangrijke uitdaging wordt in het radiolandschap van de 21e eeuw. Het is dan ook nodig dat dit decreet anticipeert op deze evolutie en thans reeds een kader uittekent waarbinnen Vlaanderen met een open geest wil deelnemen aan dit nieuwe communicatiemiddel.

Uit de verschillende studies over de FM-band is gebleken dat een landelijk privaat radio-station thans niet mogelijk is in de FM-band indien enerzijds de frequenties van de openbare radio worden gerespecteerd en indien anderzijds voldoende mogelijkheden worden geboden aan lokale en regionale radio-initiatieven.

Bij het in gebruik nemen van het medium digitale radio kunnen veel meer mogelijkheden worden gecreëerd. Zo zullen er voor Vlaanderen minimaal 6 nationale programma's voor het ganse grondgebied in blok 12 A kunnen worden uitgezonden. Daarnaast is er ruimte voor minimaal 6 programma's binnen de drie regionale blokken, nl. 11 B voor Oost- en West-Vlaanderen, 11 C voor Vlaams-Brabant en Antwerpen en 6 C voor Limburg. De regio Oostende krijgt een geëigende oplossing in het blok LB. Mogelijk kan in de toekomst het blok 6 C worden uitgebreid over gans Vlaanderen, wat enorme bijkomende mogelijkheden zou bieden.

Bj de erkenning van zendfrequenties binnen de T-DAB zal de Vlaamse regering een voorafname doen van de benodigde mogelijkheden ten behoeve van de openbare omroep, teneinde haar vijf radioprogramma's in T-DAB uit te zenden. Na deze voorafname bestaan er tal van mogelijkheden om de resterende mogelijkheden te gaan invullen.

De ruimte die vrij blijft, wordt toegewezen aan private initiatieven van landelijke en/of regionale aard.

Vereiste is echter wel dat de Vlaamse regering, bij de opmaak van het frequentieplan, alle technische mogelijkheden benut. Van belang is ook dat het begrip "verzorgingsgebied" een nieuwe dimensie krijgt, in de zin dat dergelijk verzorgingsgebied bepaald kan worden door de overheid bij de oproep tot erkenning of aanbesteding, en niet alleen nog afhangt van het inzicht van de aanvrager. Hierbij kan ook rekening worden gehouden

met andere behoeften dan het zuivere geografische aspect, bijvoorbeeld de nood aan een studentenradio of een bepaald gebied als de kust. De erkenning en zendvergunning zal met dit decreet nadrukkelijk worden gekoppeld aan een welomlijnd verzorgingsgebied. De technische imperatieven zouden in deze optiek moeten worden afgesteld op het bereiken van het welomlijnd verzorgingsgebied : daaraan dienen de 100 Watt, 35 meter antennehoogte en 8 km zendcomfort te worden gemoduleerd.

Artikel 9

Noodzakelijke overgangsmaatregel.

Artikel 10

Met dit artikel wordt het principe van de gescheiden financiering ingevoerd, t.w. het feit dat de openbare omroep gefinancierd wordt met openbare middelen en dat de private initiatieven zich moeten bedruipen met private middelen. Aan de openbare omroep wordt wel sponsoring toegelaten, omdat de structuur van (aangekochte) programma's dikwijls zo is dat sponsoring inherent is. Wel is het de mening van de indieners dat sponsoring – evenementensponsoring uitgezonderd – zoveel mogelijk moet worden vermeden in de eigen programmatie van de openbare omroep.

Het aanvaarden van dit principe betekent wel dat de openbare omroep een ernstige vermindering van de inkomsten zal kennen, hetgeen via onderhandelingen (zie trouwens terzake de Beheersovereenkomst Vlaamse Gemeenschap - VRT) moet worden opgelost. Daarom wordt de volledige toepassing van dit principe eerst voorzien in 2000.

Artikel 11

Dit voorstel wil komaf maken met het onnatuurlijke en niet te controleren begrip "streekgebonden reclame" of "streekgebonden sponsoring".

Indien een private radio reclame of sponsoring mag voeren, is het niet doenbaar dit te beperken.

Artikel 12

Dit artikel heeft de bedoeling dat programma's van

lokale, regionale en landelijke private radio's ook via de kabel kunnen worden doorgegeven. De technische mogelijkheden van de kabel laten toe om de voorwaarden o.a. van geografische aard te respecteren.

Dirk VAN MECHELEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid

Artikel 2

In artikel 2 van de decreten betreffende de radio-omroep en televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, worden 16° en 18° opgeheven.

Artikel 3

In hoofdstuk I van dezelfde decreten worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° het opschrift van hoofdstuk I – De lokale radio-omroepen, wordt vervangen door wat volgt :

"De private radio-omroepen" ;

2° het woord "lokale" wordt telkens vervangen door het woord "private".

Artikel 4

Artikel 28 van dezelfde decreten wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 28

Onder private radio wordt verstaan :

1° lokale radio : radio's ingericht door het privaat initiatief, die zich met een eigen programma en programmatie overeenkomstig de bepalingen van deze decreten, richten tot een verzorgingsgebied dat geografisch gesitueerd is binnen een wijk, een gemeente, een groep van aaneengrenzende gemeenten of maximaal een stedelijke agglomeratie en die zich voor wat het zendbereik betreft situeren binnen een straal van 12 km ;

2° regionale radio : radio's ingericht door het privaat initiatief, die zich met een eigen programma en programmatie overeenkomstig de bepalingen van deze decreten, richten tot een

gemeenschap die geografisch gesitueerd is binnen een arrondissement of een groep van aaneengrenzende arrondissementen, met dien verstande dat een provincie steeds volledig mag worden bediend ;

3° landelijke radio : radio's ingericht door het privaat initiatief die zich met een eigen programma en programmatie overeenkomstig de bepalingen van deze decreten, richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap, inclusief het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De private radio's hebben tot taak een verscheidenheid aan informatie, animatie, culturele onderwerpen en ontspanning te brengen met de bedoeling binnen hun zendgebied de communicatie onder de bevolking te bevorderen."

Artikel 5

Artikel 29 van dezelfde decreten wordt opgeheven.

Artikel 6

Artikel 32 van dezelfde decreten wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 32

Om erkend te worden en te blijven moet een private radio

1° een privaatrechtelijk rechtspersoon zijn waarvan zowel de zetel als de productie- en zendinstallatie gelegen zijn in het Nederlands taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel Hoofdstad en binnen de reikwijdte van de zender ;

De vereniging wordt bestuurd door bestuurders wier lidmaatschap onverenigbaar is met een politiek mandaat of met dat van een bestuurder van een andere vereniging die een private radio in eigendom heeft ;

2° een technische uitrusting gebruiken conform de wettelijke voorschriften ;

3° in het Nederlands uitzenden, behoudens uitzonderingen toegestaan door de Vlaamse regering ;

4° onafhankelijk zijn van een politieke partij of van een werkgevers- of werknemersorganisatie ;

5° elke vorm van discriminatie weren in de programma's. De informatieve programma's worden verzorgd volgens de regels van de journalistieke plichtenleer. Geschillen worden behandeld door de Geschillenraad overeenkomstig artikel 79 van deze decreten ;

6° aanvaarden dat de aangestelde ambtenaren de werking ter plaatse onderzoeken ;

7° gebruik maken van de geboden zendmogelijkheden.".

Artikel 7

Artikel 34 van dezelfde decreten wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 34

De Vlaamse regering bepaalt, wat de private lokale radio's betreft, de voorwaarden voor het indienen van de erkenningsaanvragen, de wijze waarop de aanvragen worden ingediend en de termijnen voor onderzoek en het afhandelen van het dossier.

De Vlaamse regering bepaalt, wat de private regionale en landelijke radio's betreft, de voorwaarden van aanbesteding waaraan deze radio's moeten deelnemen teneinde een erkenning te bekomen.".

Artikel 8

In titel III van dezelfde decreten wordt een artikel 34bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 34bis

De erkenningen gebeuren op basis van een frequentieplan waarbij de FM-frequenties, andere dan toegekend aan de openbare omroep, worden toegekend aan de lokale en regionale private radio's, terwijl de latere mogelijkheden inzake T-DAB in eerste instantie worden voorzien voor landelijke en regionale private radio's en voor de openbare omroep.

In het frequentieplan worden de verzorgingsgebieden omljnd op basis van een ernstig onderzoek en van bevraging op objectieve en wetenschappelijk

onderbouwde wijze. Daarbij wordt rekening gehouden met zowel sociale, economische als culturele indicatoren, alsmede met specifieke behoeften van doelgroepen of regio's.

In het erkenningsbesluit wordt expliciet het verzorgingsgebied vermeld.".

Artikel 9

Aan titel III, hoofdstuk I, afdeling 3, van dezelfde decreten wordt een artikel 38bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 38bis

Bij wijze van overgangsmaatregel blijven de erkenningen als lokale radio-omroep, verleend op basis van de vorige decretale bepalingen, geldig tot op het ogenblik dat erkenningen op basis van het decreet van [...] houdende wijziging van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, worden verleend.".

Artikel 10

Artikel 80 van dezelfde decreten wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 80

De radio- en televisieomroepen van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap mogen slechts reclame uitzenden indien ze daartoe worden gemachtigd door de Vlaamse regering. Deze machtiging kan worden ingetrokken of geschorst in geval van inbreuk op deze afdeling of op de uitvoeringsbesluiten, onder de voorwaarden door de Vlaamse regering bepaald.

De Vlaamse regering kan aan de openbare omroep geen machtiging verlenen voor het uitzenden van reclame. De bestaande machtiging blijft behouden tot 31 december 2000.

De door de Vlaamse Gemeenschap erkende private radio's worden bij hun erkenning automatisch gemachtigd om reclame uit te zenden.".

Artikel 11

In titel IV, hoofdstuk II van dezelfde decreten wordt het woord "streekgebonden" geschrapt.

Artikel 12

In artikel 112, § 2, van dezelfde decreten wordt 1° vervangen door wat volgt :

"1° programma's van de door de Vlaamse Gemeenschap erkende private radio- en televisieomroepen die niet onder toepassing van § 1 vallen."

Dirk VAN MECHELEN

André DENYS
